

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., 1/2 an
6 cor., 1/4 an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., 1/2
an 9 fr., 1/4 an
4 fr. 50 cm.

Foia apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmoud:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia,
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirei”
în
Blaj.

Foie bisericească-politică.**Anul XV.****Blaj 9 Septembrie 1905.****Numărul 36.**

MAJESTATEA SA ȘI ASOCIAȚIUNEA.

Comitetul central al Asociațiunii, în ședința dela 6 Iulie n. a hotărît, să invite oficios la inaugurarea museului și deschiderea expozițiunii și pe Majestatea Sa Francisc Iosif.

La scrisoarea comitetului Majestatea Sa s'a îndurat a da ordin să se exprime cea mai înaltă mulțumită pentru invitare și regrete sincere, pentru imposibilitatea de a putea participa.

Răspunsul acesta a pricinuit cel mai viu entuziasm în adunare, pentru că într'adevăr e un preainalt act de atențiune a Majestații Sale față cu poporul român și după vremi îndelungate „primul cuvânt adresat deadreptul cătră Români.”

De aceea ținem să publicăm la loc de frunte scrisoarea comitetului suprem Thalmann, care aduce la cunoștința Asociațiunii această preainaltă dorință:

In sensul rescriptului cabinetului Majestații Sale c. și r. ap. adresat ministeriului a latere, M. Sa imp. și reg.

ap. s'a îndurat prea grațios a ordona, ca să se exprime cea mai înaltă mulțumită pentru invitarea ce i-s'a făcut pentru serbările aranjate din incidentul deschiderii Museului etnografic și istoric nou edificat al Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român cu sediul în Sibiu, și tot odată să se exprime sincerele regrete, că din cauza altor ocupațiuni nu poate participa la această serbare.

În consecința recercării numitului dn. ministru, conform ordinului dlui ministru reg. ung. de interne adresat mie cu datul de 15 Aug. sub nr. 5452 pres., am onoare a înștiința presidiul Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român.

Sibiu, 16 Aug. 1905.

Gustav Thalmann,

comite suprem și comite al Saxonilor.

Să nu se uite nici aceea, că scrisoarea câștigă în importanță și prin împrejurarea, că răspunsul a sosit Comitetului Asociațiunii din vreme, deși astfel de acte de comun întârzie. Ea e o dovadă de gingașe atențiune a Majestații Sale, care a voit să ridice bucuria serbătorii prin cuvântul Său preainalt. Suntem foarte veseli și mândri de această neașteptata grație dela capul glo-

rioasei familii de Habsburg, căreia avem să-i mulțumim și puținele drepturi ce avem.

CONFERENȚA NAȚIONALĂ.

(z) Convocarea conferenței naționale și manifestul partidelor naționale române, slovace, sârbe, sunt evenimentele politice ale ultimelor zile, cari în mod fresc preocupă opinia publică.

Crisa politică din țară, care cu mai multă sau mai puțină vehemență durează deja de câți-va ani prin suspendarea ședințelor dietei din partea Coroanei și prin enunțarea rezistenței passive din partea opoziției aliate a ajuns într'o nouă fază. Lupta între Coroană și opoziția coaliată, care represintă majoritatea casei deputaților, a devenit fățișe, și în momentul când presidentul casei deputaților susținut de majoritate, a denegat cetirea rescriptului regal și-a urmat ordinei de zi fără considerare la acel rescript de amânare a dietei: această luptă a ajuns a fi chestie de putere.

FEUILLETON.

Expoziția „Asociațiunii”.

Sibiu, 3 Sept. 1905.

Iubite Prietino!

M'ai rugat să scriu pentru publicul cetitor al foii noastre „Unirea” o dare de samă asupra expoziției „Asociațiunii”, care a întrunit zilele trecute atâta spuză de român din cele patru unghiuri la Sibiu, trebuie însă să mărturisesc din capul locului, că nu este ușor de făcut aceea, ce-mi ceri. Iată pentru ce!

Ori cât de dibaciu ar fi cine-va în manauarea condeiului — însușire ce nu mi-o arog. — cu greu li va succede să poată prezenta publicului, care n'a văzut expoziția cu ochii proprii, o icoană cel puțin aproximativ adevărată și fidelă asupra ei, căci o expoziție numai văzută cu răgaz la fața locului poate fi gustată în adevăr. Dacă mă încerc totuși să-ți împlinesc rugarea

după putința și priceperea mea și să dau calm și fără frazele sforăitoare obicinuite la astfel de prilejuri în ziaristica noastră o palidă icoană despre expoziția, încă deschisă, o fac aceasta de o parte din stima ce o nutrește față de Tine și apoi față de acei mulți frați preoți ai noștri, cari n'au fost în fericita situațiune de a putea participa la grandioasele manifestări ale geniului poporului nostru și a vedea cu ochii proprii lucrurile minunate ale expoziției, care va rămâne un punct pururea luminos în istoria năcăjitelui nostru neam din această țară; de altă parte din cauză, că doresc și eu, ca pentru generațiile viitoare să rămână urme imprimare în cât mai multe foi de ale noastre despre aceea, ce a putut prezenta — să zic: în galop — actuala generație marelui public spre vedere și studiere.

E lădeobște știut, că timpul de pregătire pentru această expoziție a fost prea scurt, că exponenții peste tot n'au prea ținut să observe termiul pentru trimiterea obiectelor și că aranjarea însă-și s'a putut face abia câte-va zile înainte de deschidere, și dacă cu toate acestea expoziția a reușit, pot zice, spre mulțumirea generală, numai bucura ne putem. Cât de bine ar fi succese însă, dacă nu se făceau toate din ruptul capului.

Mărturisesc, că însu-mi văzând în preajma deschiderii diferitele obiecte, ce sosiau meru până în ultimul moment, clae peste gramadă în diferitele chilii ale Muzeului „Asociațiunii” și ale Internațului de fete, eram cuprins de un pesimism ca nici odată, pesimism împărtășit de altfel de cei mai mulți dintre oamenii dela cârma „Asociațiunii”, și-mi perdusem cu privire la posibilitatea deschiderii expoziției la termiul fixat, ori ce iluzie. Mi-a crescut însă inima de bucurie, când în ziua deschiderii am găsit toate la locul lor, aranjate în regulă. Aranjatorii în adevăr în 2—3 zile au săvârșit o muncă uriașă.

Aș fi nedrept, dacă n'aș recunoaște și eu la locul acesta, că partea leului în aranjarea expoziției revine dnei Maria Cosma, care săptămâni întregi a muncit cu rar zel și abnegațiune în localitățile „Asociațiunii”. Vorbind de expoziția aceasta, numele Dsale nu poate fi trecut cu vederea.

Cât pentru reușita expoziției, citez aici cuvintele unui membru marcant al partidului liberal din regatul fraților noștri de dincolo; dânsul făcea parte din un grup de cei mai aleși oaspeți din regat, cărui avui fericirea de a fi prezentat în localitățile expoziției.

Considerând din acest punct de vedere, criza actuală ni-se prezintă, ca un conflict între Coroană și parlament, care ar putea rămâne o chestie internă a acestor doi factori așteptându-și rezolvirea din partea acelor-ași factori fără a mișca pături mai largi.

Dacă considerăm însă în deplina ei ponderosită împrejurarea, că opoziția aliată este susținută aproape de totalitatea poporului magiar din țară, și că această criză s'a ivit din incidentul așa numitelor „pretensiuni naționale magiare necesare — după însuși a lor mărturisire — pentru deplina edificare a statului național magiar“ trebuie să constatăm fără șovăire, că încercătura politică de azi nu este numai o criză parlamentară, ci un serios conflict între *Coroană și poporul magiar*.

Poporul magiar însă, — căruia i-s'a predat dominațiunea în Ungaria — s'a dat deja dela introducerea dualismului a presenta interesele Ungariei prin prisma intereselor magiare de o parte, iar de altă parte a releva și a accentua pretensiunile și interesele elementului magiar de ale țării întregi. Astfel și cu aceasta ocaziune prezintă pretensiunile magiare și interesele legate de aceste pretensiuni de ale

țării și în consecință, conflictul urmat acestor pretensiuni de al Ungariei întregi cu Coroana.

Nu suferă îndoială că pe când criza parlamentului țării — din care prin volnicosul sistem electoral suntem aproape cu desăvârșire excluși — ne-ar putea lăsa nepăsători și, că chiar și un conflict al poporului magiar cu Coroana ar putea trece fără a stîrni valuri mai adânci în populațiunea nemagiară din țară, tot atunci criza Monarhiei întregi, care e produsă prin înfăptuirea falimentului *hegemoniei magiare* ca conflict al țării întregi cu Coroana provoacă în mod firesc intervenția tuturor factorilor din Monarhia și prin urmare și a popoarelor nemagiare din Ungaria.

Luptele politice ale poporului român din Transilvania și Ungaria au pornit totdeauna din considerația, că un stat poliglot, compus din elemente etnografice hete-rogene și cu diverse tradițiuni trebuie să îmbrace o organizațiune politică corespunzătoare acestei compoziții. Natura unui atare stat pretinde imperios și inevitabil o organizațiune și un sistem politic deopotrivă ocrotitor pentru dezvoltarea politică, culturală și economică a tuturor individualităților, din cari se compune, fără a des-

chide posibilitatea *meia* de a se identifica ea *singură* cu statul monopolisând ea *singură* în mod eschisiv și puterea de stat și și toate favorurile acestei puteri. Ori-ce alta organizație ca *nenaturală* în mod firesc trebe să conducă nu numai la falimentul acesteia, ci și la serioase sguiduri, și în cas de persistență la nimicirea însuși a statului.

Aceste vederi însă n'au ajuns să isbutească, ci contrar lor transacțiunea din 1867 a lăsat ușe deschisă dominațiunei de rassă — în Austria a germanilor, în Ungaria a magiarilor, — și istoria politică a ultimilor patru decenii au primit menirea să justifice pe deplin vederile politice ale poporului român.

În Austria elementul german pe lângă tot favorul constelațiunei politice priincioase a *trebuț* după grele sguiduri să sucumbe și să cedeze dinaintea adevărului etern, că lucruri și stări nenaturale și măestrite nu se pot susține, — iar în Ungaria acum se desfășură falimentul politicei basate pe hegemonia de rassă.

Astfel stînd lucrul, când vedem deoparte justificarea ținutei noastre politice prin însuși evenimentele ce se petrec dinaintea *ochilor* noștri și prin încercăturile urmate în

— Cum îți place, die M., expoziția noastră? întreb eu, știu, că d-voastră veți aranja în anul viitor o expoziție, care va face mândria tuturor românilor!

— La noi va merge mai ușor, îmi răspunde, căci acolo e statul, guvernul, se pot multe; e mare deosebirea între noi și d-voastră. Pe d-voastră guvernul nu numai că nu vă ajută, ci din contră va împedea, și cu toate acestea ați putut face un lucru vrednic de toată lauda.

Premițând aceste reflexiuni generale, trec la singuraticele despărțăminte și respective secții ale expoziției, și dacă voi amesteca în acest raport ici-colo și câte o observare critică întemeiată, să nu fie cu supărare.

Expoziția a fost aranjată în încăperile celor două mândre zidiri ale „Asociațiunii“, în noul palat al Muzeului și în Internatul de fete, iar o parte mai mică, în lipsa de încăperi mai potrivite, în localul școlii elem. de fetețe a Reuniunii femeilor române din vechea casă a „Asociațiunii“, și conform programei stabilite de mai înainte aveă să se compună din două părți principale, sub împărțite și acestea în mai multe despărțăminte, iar despărțămintele în secțiuni, anume *partea etnografică* și *partea istorică-culturală*.

Partea etnografică aveă să ne înfățișeze: situațiunea geografică, viața comună și casele românilor din țară; starile poporului român dela țară (tipul și portul țărănesc; locuința țărănilor români); industria de casă (industria textilă și alte industrii de casă); ocupațiunile agricole (agricultura, economia vitelor, cultura grădinei, cultura viilor, pădurăritul, stupăritul, cultura vermilor de mătăsă, industria agricolă, păstoritul); alte

ocupațiuni de interes etnografic (vânatul, pescăritul și industria miniera).

Partea istorică-culturală aveă să ne înfățișeze: istoria pontică, culturală și militară; bisericile române (teritoriul și credințioșii bisericilor române, averea bisericilor, bisericile și mănăstirile, școalele confesionale, istoria bisericilor, literatura bisericească); literatura și știința (producțiunea literară, expoziția științifică); artele frumoase și industria de artă (obiectura sculptura, muzica română, artiștii români, industria de artă); societățile culturale: „Asociațiunea“ (istoricul, averea, activitatea ei literară, școala de fete) și alte societăți culturale; expoziția băncilor (situațiunea geografică a băncilor române, tablouri grafice generale, organizațiunea băncilor române, câte un tablou grafic pentru fie-care bancă, casele băncilor în fotografie, publicațiuni, portrete etc.)

Am schițat și aici în generalități programa expoziției, concepută în stil mare, de oarece numai avându-o înaintea ochilor, ni-se dă putința de a judeca obiectiv, ce a intenționat programa înainte, și ce ni-s'a dat prin expoziție în faptă. Trebuie însă să recunoaștem d'a capo, că cu puține excepțiuni din toate cele prevăzute în programă ni-s'a dat să vedem câte ceva, iar dacă în vre-o privință sau alta nu s'a putut realiza programa în stil mai bogat, vina nu poate fi de cât a nepăsării publicului nostru, a scurtimii timpului de pregătire și a altor împrejurări neatârnatore de voința noastră.

În descrierea specială a expoziției, fără de a intra prea adânc în detalii, căci pentru aceasta îmi lipsește — poate — și competența și timpul necesar, voi urma

după putință însăși ordinea stabilită în programă, începând cu

Partea etnografică.

Partea aceasta a expoziției, deși multe ținuturi românești n'au fost sau de loc, sau foarte puțin reprezentate, a fost fără îndoială cea mai bogată, în deosebi ce privește portul țărănesc și industria de casă, cari formează un titlu recunoscut de mândrie al poporului nostru, căci pe lângă chiliile din etajul I. al palatului Muzeului, menite anume să cuprindă muzeul permanent obiectele de interes etnografic, au ocupat mai multe încăperi din Internatul „Asociațiunii“ și localul școlii elem. de fete a Reuniunii femeilor române, iar unele în lipsa de încăperi au putut fi expuse numai în curtea „Asociațiunii“.

Ce privește portul și industria de casă s'a distins în prima linie Reuniunea femeilor române din Sibiu, cea din cott. Hunedoarei și Reuniunea agricolă din cott. Sibiului.

În chiliia I. din etajul I. al Muzeului, având pereții decorați jur-împrejur cu covoare de toată frumuseța, dovezi ale dibăciei femeii române, găsim aranjate la stînga pe o masă: cămași (ii) vechi și noue, cătrînțe, lăibărice, fete de perine, perdele, ștergere, merindare, multe espuse de agentura Satulung a „Asociațiunii“ (desp. I. Brașov), apoi de femei din Biscaria, Râșnov, Feleac; pe altă masă asemenea părți de îmbrăcăminte fem. din Sibiu, Vica, Seligete, Pânade, Sâncel, Vale, Ilimbav, Manpod, Gurasada, Roștoșnea, Teiuș. Dintre covoarele atârnată pe pereții acestei chilii merită să fie relevate cele espuse de dua

mod logic din aceste, iar de altă parte tendința vedită de-a prezenta aceste încurcături în mod fals, nu ca urmare a politicii abusive de până acum, ci ca un *conflict* al țării întregi cu Coroana, din cauza acelor pretenziuni, a căror împlinire nu este decât în interesul aceleiași hegemonii de rase în scopul câștigării și mai complete a mijloacelor necesare întru cutropirea celorlalte individualități compunătoare de stat și cari împlinindu-să la nimic mai sigur nu vor conduce decât la sguduirea în temelii a întregii Monarhii, când vedem că veleitățile unei părți a locuitorilor țării sunt prezentate, ca postulatele întregii țări, deși întradevăr acelea sunt inventate chiar împotriva și în detrimentul celorlalte individualități constitutive, nu putem decât să ne bucurăm de convocarea conferinței naționale, care va fi chemată și va trebui să facă fără milă bilanțul politic al ultimilor patruzeci ani, și să reducă la adevăratul izvor criza ce bântue țara și care nu va putea avea sfârșit decât validându-se principiile fundamentale susținute prin luptele politice a popoului român.

Nu ne îndoim, că în aceste zile de supremă importanță pentru noi și pentru întreaga Mo-

narhie Austro-Ungară, toți factorii vieții noastre publice de dincoace de Carpați se vor ști desbrăca de acele mici *particularități în vederi*, cari trebuie să amuțească în fața evenimentelor mari a căror deamă întâmpinare pretinde cea mai conștientă și solidară grupare a întregii puteri naționale.

Credem, că convocarea conferinței a devenit indispensabilă datorită a conducătorilor politicii românești, în momentul când crizei actuale i-s'a dat timbrul conflictului, nu între conducătorii politicii magiare și Coroană, ci între aceasta și țara întreagă, care datorită a devenit și mai imperioasă prin chestia reviziunii legii electorale, devenită actuală.

Nu mai puțin credem și cu tot adinsul sperăm, că națiunea română va pricepe glasul de chemare, și înțelegând momentuositatea extremă a situației nu va întârzia a-și spune cuvântul în mod demn și impunător, atunci când vorba e de justificarea trecutului său, de validarea sa ca factor politic în țara proprie și de soarte-ai proprie în viitor.

Maria Comșa din Selște. apoi cele espuse de dnoie: Maria Crișan, Maria Rașiu și Ludovica Bretoiu, toate din Teiuș, ca unele ce intrunesc cele mai curate motive românești. Celelalte covoare, de alfelii toate frumoase, intrunesc motive mai mult, ori mai puțin straine, cum sunt cele din: Topa-Sâncraiu, Pata, Sebeșul-săsesc, Petroșeni, Satulung. Tot în chilia aceasta găsim porturi întregi femeiești reprezentate prin păpuși; astfel o păpușă în mărime naturală reprezintă portul fem. bănățean (cam sârbit); păpuși mai mici găsim reprezentând portul fem. din Poiana Sibiului (1 piesă) din Scheiul Brașovului (2), Săcele (1), Valea Jiului (1), Râșnov (1), ținutul Hătegnii (2), de pe Someș (1). Se mai poate vedea aici un mic răsboiu (model) pentru țasut cingători, espus de Reuniunea agricolă din cott. Sibiului.

În chilii a II. găsim adunate și espuse cele mai frumoase țasături și broderii originale românești, decorând și aici păreții de jur-împrejur. Priure acestea se amestecă câte o căniță, câte un biid, taler, ce le folosește țăraniii nostri; vedem un nițior de lemn din Poiana Sibiului, pisător de sare din Selște etc. Într'un unghiu al chiliei se poate vedea o furcă frumos chin-disită din Vale cu fus de tors lână. Productele industriale de aici: părți de îmbrăcăminte fem. și bărb., leșnicuțe, ștergere, străiți, merindare, ce te captivează, derivă dela Reuniunea femeilor din cott. Hunedoarei, din Selște, Poiana Sibiului, Gușterită, Iia Murășană, Hondoi, Gurasada, Herseni, Sebeșul-săsesc, Vașcău, Apoldul-de-jos Râșnov, Codlea, Runcșor, Sibiu, Năsăud, Bărgău, Tătărești, Desmir etc. În

deosebi este de remarcat o cingătoare de mireasă din Selște de 100 ani, o cămașă bărbat, cu cheite din Iia Murășană. Prin fotografii găsim reprezentat portretul țărănesc din Poiana-de-sus și din Bunteșdi (cott. Bihorului). Pe o masă decorată asemenea cu produse alese ale industriei de casă vedem reprezentat portul țărănesc prin păpușile cunoscute ale Reuniunii agricole din cott. Sibiului, anume: port de pădureanță din cott. Hunedoarei, port de nevastă din Rucăr, Gurariului Sebeșul-săsesc, port de fată din Selște, port de nevastă din Marpod, Avrig, Sighișoara, Toplița, Vaida-Rece, Certege, Râșnari, Mercuria, port de fată din Laslăul-rom. și din Borgo-Prund, port de mireasă din Sibiu, în total 16 păpuși. Tot în chilia aceasta a espus George Stăneasă din Gușterita un răsboiu cu toate apartinențele, la care a țasut soția sa în decursul expoziției, iar dna Mina Doboiu din Hateg un răsboiu în miniatură cu răschitor și sucală.

ALTE SCRISORI.

Scrisoarea IV.

(Caracterul.)

Unui prietin.

Ai fost și tu în sara aceea cu mine, iubite prietin, când un tinăr foarte isteț și cu multă vervă în vorbire, cerca să ne convingă, să nu ne mai lașe nici un strop de îndoială, că omul e liber în ceea ce este

și căi astilegetorului:

Blajul și „L'Indépendance Roumaine”.

Am pomenit în nr. trecut că în 26 Aug. n. Blajul a fost vizitat de câțiva oaspeți distinși din România, cari făceau o călătorie prin Ardeal cu automobilul. Acum aflăm că unul dintre turiști (foarte probabil dl Catargi) publică în „L'Indépendance Roumaine” impresiile câștigate. Iată — în traducerea „Gazetei” ce scrie despre Blaj:

„Blajul este unul din cele mai mari centre, poate chiar cel mai important, al Românismului. Din această mică localitate, cari abia numără 1800 locuitori, au eșit marile idei naționaliste. Prima impresiune este aceea a măririi, căci încercările atât de grandioase și de generoase, la distanță, s'ar părea că se impun dintr'un cadru mult mai larg și mai întins, cu atât este însă mai înduioșător. Dar seminarul român, școala română, catedrala română-unită sunt cele mai considerabile din tot Ardealul. Le vizităm cu deamărintul.

Totul este întreținut cu o îngrijire minuțioasă, care nu esclude economia, iar la profesorii și eclesiastici, cari ne călăuzesc aici, găsim focul sacru al unei mari idei, ei își împlinesc misiunea fără propagatori ai cauzei bune, ei lucrează fără reclamă întru a forma și educa toată această tinerime, o tinerime, care va propaga și ea și care își va aduce aminte de buna învățătură, fiecare având în fundul întregii sale ființe credința și speranța.

Dormitoare, refectoare, clase, strălucesc de curățenie, fără lux inutil, având însă tot confortul. Grădina botanică este lângă aripa veche, căci sunt și alte aripi nouă, și stabilimentul prosperează din zi în zi. Catedrala este foarte mare. Iconostasul de toată frumuseța.

și ceea ce poate, și că creditarea, îmbrăjurările mediu în care crește și se desvoltă, îi face să fie așa cum este și nu altcum. Țin minte cu câtă însuflețire vorbim nu numai pentru ștergerea pedepsei de moarte, ci peste tot, a ori cărei pedepse. Căci sârmana ființă, ce se numește om, cea mai nenorocită din toate ființele, aproape nici când nu poate fi luată la răspundere pentru ceea ce face. Aducea de pildă un veigaș. „Credeți, fraților, că un astfel de om e conștiu de ceea ce face? Credeți că în mintea lui se piămădește planul unei ucideri așa cum socotește un judecător, ori cutare gânditor în china sa de lucru? Vă înșelați, dacă gândiți așa. Înainte de toate omul nu e de loc vinovat, dacă s'a născut în lume cu o frunte îngustă și turtită, cu ochii întunecați de oțal, cu brațele lungi, cu trupul urât, fără nici o proporție. Și trebuie să știți că din astfel de chipuri ies neigașii. Părinții lui, strămoșii și străbunii lui, au avut aceleași aplicări ca și el, poate să fi necis și ei, în generații departate în urmă, și dacă n'au necis, să nu credeți că e meritul lor. Nu li-s'a dat ocazie pentru asta, au avut un traiu îndestulit, nu s'a atins nimeni de ciustea familii lor, ori de averea lor. Dar dacă strănepotul a trebuit să-și agonisească pâinea de când a fost de șapte ani, dacă a fost luat peste picior, bătut, huiduit, până a fost băetându, dacă a fost acoperit de batjocuri ca flăcău, de vină e dânsul, că la o glaje de vin, ce o sorbea în tihnă cu un preț, care numai dela gură îl iubia, și-a tras cutitul din teacă, și a implântat ferul rece în inima celui ce inghetase acum de groază? Și ce pagubă e pentru asta? De astfel de mișei, ce-și bat joc de tot ce e

Trecem la palatul metropolitan incurajat de grădini. Metropolitul Mihályi ne primește numai decât. Zilele din urmă fuseseră puțin suferind și am vrea să-i crutăm oboseala, dar metropolitul un spirit tânăr și impulsiv (prime sautier), ne reține, convorbind câte puțin despre toate, amintiri din trecut și prezentul interesându-l nu mai puțin.

De exemplu, dlui Mihályi nu-i place automobilul și ni-o spune aceasta fără fașoane; cu toate acestea tot dânsul a fost acela, care cu degetul pe hartă ne arată drumul, care se pare că nu este tocmai faimos, căci noi voim să mergem direct la Sibiu fără alte variante.

Ne luăm rămas bun dela venerabilul prelat și eșim din palat, făcându-ni-se la eșire ovațiuni în românește de către toți prietini noștri noi, cărora li-s'a alăturat și o parte din populațiune. Această cordială și foarte sinceră primire ne va lăsa o amintire profundă și Blajul, micul oraș situat la confluența celor două Târnavă, nu va fi uitat în viitoarele noastre călătorii.

Suntem foarte plăcut mișcați de aceste sîre dedicate orașelului nostru și încredințăm pe autorul-turist, că o amintire tot atât de profundă a lăsat în inimile noastre și onoarea ce ni s'a făcut prin această neașteptată vizită.

Frații de dincolo sunt primiți la noi totdeauna cu toată dragostea și ospitalitatea.

CONVOCARE.

Subscripții convocăm pe delegații români ai cercurilor electorale la

Conferență electorală

pe ziua de 20 Septembrie 1905 la oarele 10 înainte de amiază în orașul Sibiu în sala dela „Unicum“.

ORDINEA de ZI:

1. Luarea unei rezoluțiuni asupra situației generale politice. Discutarea sufragiului universal.

2. Propuneri.

Budapesta, 1 Septembrie 1905.

George Pop de Băsești m. p.

Dr. Teodor Mihali m. p.

CORESPONDINȚE.

Problema administrațiunii financiare.

Când am primit conducerea direcțiunii financiare din Nagyenyed (Aiud), mi-am dat samă de problemele, cari administrațiunea financiară trebuie să le deslege. — De acestea se ține cu deosebire ca oficiile financiare în sensul legilor să administreze drept toate ramurile venitelor și percepțiunilor și să

apere de ori ce ilegalitate și abuz interesul erariului tot așa ca și interesul publicului contribuent.

Deși nu împărtășesc număratoarele acuzare răspândite, în contra administrațiunii financiare, pentru că eu știu mai bine, că acelea să nasc sau din interes personal, sau în cele mai multe cazuri din necunoștința împrejurărilor, dar nici decât nu pot afirma nici aceea, că administrațiunea financiară totdeauna și în tot locul să ridică la înălțimea datorinței sale. Prin urmare în nutirea acelei antipatii nu e pe deplin nevinovată. Ei, dar mă rog cu dragoste nici nu este ceva ușor a aplica legile noastre referitoare la dările directe așa ca toți să fie mulțumiți. Pentru că în aceste legi, cari privesc deja îndărăpt la un trecut de 30 ani și cari și atunci în urma necesității erau mare parte cărpituri luate dela străini — sunt din samă afară multe lacune. Aceste lacune apoi praxa financiară și cu deosebire instituțiunea abolitului inspector de dare s'a nizuț ale completa de comun din punct de vedere fiscal.

Pe mine însă totdeauna mă va conduce aceea nizuțintă intenționată, că toate ramurile venitelor și percepțiunilor statului să le chivernisesc drept în sensul legilor și să apăr de ori ce ilegalitate și abuz interesul publicului contribuent tot așa ca și interesul erarial.

Intenționez pe lângă aceasta ca la completarea lacunelor amintite a legilor noastre referitoare la darea directă abătându-mă dela punctul de vedere fiscal statornic, diș considerare față de așa numitele existenții mici, să merg până la extrema margine a

sărac și năcăjit, e plină lumea, — va fi deci o binefacere de le scade numărul cu unul.

Mi-a lăsat convingerea că a cetit de curând o teorie de Lombroso, ori de alt pretins mare pătrunzător în tainele firii omenestii. I-am adus pilde contrare, ce răsturnau tot ce ne-a spus el. I-am povestit un fapt, unde precumpănirea faptei ce se sevârșește e absolut evidentă. O femeie trăiește 7 ani de zile bine cu bărbatul. S'au luat din dragoste, și se vede că nu a fost o dragoste ce se stinge curând, ca vâlvația focului de pae. Trei copii sănătoși, frumoși, li apropiară și mai mult de oaltă. Dar după șapte ani, un slșbaș tânăr vine în orașul lor. Femeia nu-l bagă la început în samă, deși cu toate prilejurile îi făcea niște ochi dulci ca aceia, boinavi de patimă. Iși sâruta copiii, și se simțea mai tare. Doi ani a fost urmărită, și a învins tot deauna. Târziu de tot li veni în minte gândul: ce ar fi să-l primească odată? E un oficial cinstit, să-l cunoască mai bine. Și primul paș făcut, l'a primit de 2—3—10 ori. Acum femeia aceasta nu s'a gândit, oare că ce face? Dacă nesmintit ar fi trebuit să-l primească, de ce nu l'ar fi primit dela început? Dragostea ce s'ar fi ivit mai târziu, numai e imposibilă, căci după ce și-a ucis soțul pentru el, ea s'a înștiințat de bună voe. Ce a fost atunci? O pornire păcătoasă, pe care nu a cercat în de ajuns să o înădușe. O pornire, de cari sunt ascunse și în sufletele oamenilor celor mai cinstiți, și cari fac ca ori ce om să poată cădea în patimile celea mai urâte, celea mai dobitocești. Și dacă totuși nu cad, dacă înving mulți, nu e de crezut că numai împrejurările și ereditatea, să fie dătătoare de ton. Acestea, mai ales mediul, fără indoiială, schimbă mult, hotărăsc mult în viața

unui om, dar ceea ce-l face să stea drept ca bradul și curat ca lumina soarelui nu e nici ereditatea, nici mediul, societățile în care trăește, ci *puterea morală*, principiul și legi bine stabilite și adânc simțite, legi, ce par că au răsărit din sufletul lui, cari îl fac să vadă împede și curat, și să lucreze vecinic condus de aceleași norme, — e *caracterul* cniva.

Am putea spune: caracterul e sufletul bine înțarimat pentru lupta cea mare a vieții. Un bogat fond moral, din principiile celea mai sublimă, celea mai sfute, celea mai ducătoare la fintă, și totuși celea mai curate. Acestea principiul trebuie să lumineze. — și luminează într'adevăr — atunci când pe cărările vieții falfăe aproape de noi, ori chiar de-asupra noastră aripile întunerecului, fie acesta întunerec, ce ar voi să ne înghită seninul moralității, ori seninul bunului train, a bogăției noastre. Și trebuie să ne pătrundă — și ne și pătrund — inima adânc aceste legi curate, trebuie să ne însuflețască *pentru ele*, pentru apărarea lor, arătându-ni-se în toată a lor frumșeță și bunătate, în toată sfînțenia și superioritatea lor față de atacul ce vine, — ori de unde ne-ar veni.

Un astfel de caracter, nu e ceva deosebit de noi, de ființa noastră. Ei e sufletul nostru, suntem noi înșine. Și când noi înșine facem toate celea amintite mai sus, nu va putea să ne dea o direcție, un impuls hotărîtor, ceea ce unui numesc ereditate, nu vor putea să ne înjunge la carul lor plin de nefericiți, de oameni nedeplin formați, împrejurările în cari trăim. — Și în cazul acesta, negreșit că ceea ce facem, noi înșine facem, și noi vom fi răspunzători de faptele noastre.

Se înțelege, iubite pretine, că nici atunci în față tinărului acelaia, nici acum

nu voiam să arăt că e cu cale să ne țină și pe mai de parte sentința de moarte. Cu aceasta las să-și sfarme alții mai pricepuți capul. — Dar e de mirat cum poate să prindă de adânc în sufletul cuiva o teorie, pe care poate a cetit-o numai în fugă, fără ca să mai eugete întrun cât e adevărată, și întrun cât e numai închipuire a unui engețător, ori convingerea specială a acestuia. Și mai de mirat e, cum tinerii mai ales își aplică lor astfel de teorii, și ori ce fac, cearcă să adeverească valoarea faptei lor, din cutare în cutare teorie, care mai bine poate să-i scape și să-i îndreptăască. Dacă le stai în potrivă, și le zici: „bine frate, dar la voi acasă nu astfel judecă oamenii cinstiți“, ei te privesc cu un zimbet de compătîmire și batjocură, ca și când ți-ar răspunde: „Doamne că rămas ești tu de lume!“ Cu astfel de oameni apoi ai gătat-o să te mai poți înțelege. Când are un bagaj din sentințele tuturor oamenilor mari, când știe să-ți spună în trei cuvinte ori ce teorie, ori ce sistem filozofic, și când după fie-care vorbă ce o spune, te privește superior pe tine, ce rămâi ca trăznit de atâtea cunoștințe ce are omul acesta, ce vei face tu, care ești tot cel vechiu, cel prost, cel cinstit copil dela țară, ori bărbat cu suflet curat de copil? Ce să faci alta, decât să-l lași în apele lui, să te retragi în pacinica ta chilie și să te gândești cam în chipul următor.

(Va urma.)

chităţii, Aşa pre industriaşii mici, cari cad sub darea de venit de clasa I, în anul în care îşi încep meseria, nu-i voiu taxă cu dare. — Legea zice, baza eiectării acestei dări e conscrierea anuală. Statul nu e deci avisat la aceea, ca el să se prezinte la meseriaşul începător cu cârticica de dare înainte de ce şi-ar prezentă cel dintăiu muşteriu comanda. Aşa stăm cu darea de venit de clasa a II, reprobată din toate părţile şi care în cele mai multe cazuri într'adevar e suportabilă, cu toate că darea aceea e cu mult mai nevinovată decum îi este vestea şi de multe ori şi decât aceea, cari o eiectează.

După lege numai acei membri de familie se pot supune acestei dări, cari nu au venit separat. Şi pre această bază să deschide teren larg pentru deprinderea echităţii. Nu e de puşină importanţă administrarea dării de casă. În multe locuri, mai cu samă în comune ocure des cazul, ca o casă aflătoare sub acelaş coperiş să află în folosinţa alor doi sau mai mulţi proprietari. Astfel nu e indiferent, că aceea zidire o voiu luă de casă cu două sau trei odăi, sau o voiu luă de două sau trei căsi cu câte o odaie. Eu voiu face să ajungă la valoare părerea din urmă, care e mai favorabilă pentru contribuent. Şi aşa mai departe vieaşa scoate la iveală nenumărate astfel de cestiuni. În a căror rezolvire să deschide teren larg pentru deprinderea echităţii.

Însă până când faţă de contribuabili în chestia aruncării de dare voiu merge până la extrema graniţă a echităţii, nu voi suferi ca organele, fie de stat, fie administrative chemate de a eiecta darea, să comită nici cea mai mică ilegalitate, nici faţă de erariu, nici faţă de contribuabili. Căci — durere — ştiu caz, că acelaş oficiu la conscriere a luat ceva ca obiect supus dării, iar mai târziu a susţinut că acelaş lucru nu e supus dării.

Pre lângă o astfel de conscriere şi eiectare de dare, să zic aşa: fără de suflet, apoi abstragând dela aceea, că deşteptăm în popor o antipatie şi amărăciune justă în contra administraţiunii statului, — suntem împedecaţi la incasarea dării. Anume resanţierul de dare de comun numai atunci îşi caută dreptatea, când executorul îi este deja pe cap.

Multe s'ar pute vorbi despre esperinţele amare adunate pe aceste teren. — Dar trăieşte în mine credinţa unui viitor mai frumos şi mă indeamnă speranţa, că uniţi în iubire toţi ne vom împlini prompt datorinţa.

Astfel am de gând a ajunge, ca direcţiunea financiară de aici încetul cu încetul să realizeze starea pe care încă şi azi mulţi o ţin de utopie, adică popularitatea administraţiunii financiare.

Róka Iósef,
director reg. de finanţe.

Noutăţi.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Pe sama bisericii gr-cat. din Nepos. au binevoit a dărui suma frumoasă de 320 coroane următorii Domni: Sp. Domn Dr. Dionisiu Login, avocat în Bistriţa şi soţia sa Frida 200 cor. M. Stim. Domn Petru Tofon. învâţător în pensiune şi perceptor la fondu-

rile scolastice centrale şi de stipendii din districtul Năsăudului şi soţia sa Rosalia 100 cor. St. Domn Emil Marica, farmacist în Horez, România şi soţia sa Lenica 20 cor.; pentru care faptă nobilă li-se aduce călduroasă mulţămintă. dorind dela Dumnezeu să le respătească această faptă maritimă. Nepos. la 5 Sept. 1905. — *George Moldovan*, preot. *Miron Bota*, curator prim.

Ştiri personale. Escel. Sa Mitropolitul *Victor*, s'a reîntors azi dimineaţă sănătos la reşedinţă.

Hymen. *Alexandru Cosma*, teolog abs. şi *Valeria Mioc*, invită la celebrarea cununiei lor. ce se va serba în 10 Sept. 1905 în biserica gr-cat. din Mercina.

— *Ioanichiu Groze*, teolog abs. şi *Valeria Nechiti*, invită la cununia lor. carea se va celebra Marti în 12 Sept. n. 1905 în biserica gr-cat. din Sebeşul-de-sus.

— *Octavian Popa*, teolog abs. şi *Maria Popp de Galaţi*, invita la serbarea cununiei lor. ce se va celebra Duminecă în 17. Septembrie n. 1905 în biserica gr-cat. din Făgăraş.

Esamen de maturitate. În 8 crt. s'a ţinut esamen de maturitate cu 9 studenţi ordinari şi 13 corigenţi. S'au declarat maturi: 15 corigenţi din un studiu 6. respinşi pe un an 1.

Adunări populare. În comitatul Arad, deputaţi naţionaliştii aranjază adunări populare. De asemenea s'a ţinut una din Dej, despre care am primit un lung raport. pe care cu regret ne vedem aduşi în imposibilitatea de a nu-l putea publica. Au luat parte peste 3000 de oameni. cari cu încordată atenţiune şi însufleţire au ascultat vorbirile ţinute de advocaţii Dr. Teod. Mihali, Dr. Cherecheş, medicul Dr. Ales. Vajdavoevod şi preotul Murăşan.

Ştiri literare. „Dela ţară“ e titlul primului volum apărut în editura „Luceafărului“ din Budapesta. Un frumos şi simpatie volum. datorit colaboratorului nostru *Ion Agărbicean* (Alfius) unul dintre cei mai buni scriitori din actala generaţie. Recomandăm scrierea cu toată căldura.

Avis. Spre a nu se mai pricinui spese zădarnice de corespondenţă, comitetul societăţii „Transilvania“ din Bucureşti, aduce la cunoştinţa tuturor acelora, cari ar avea intenţiune a cere ajutorul acestei societăţi pentru studii universitare. că fondul destinat spre acest sfârşit prin bugetul anului curent fiind slab. nu se mai poate acorda nici un ajutor. Iar pentru anul viitor scol. 1906/7 se pot adresa asemenea cereri numai cu începerea acestui an scolastic, dovedind înscrierea la vre-una din facultăţile ungare. Bucureşti, 2 Sept. 1905. — *D. Raşiu*, secretar.

— Tinăr român absolut de şcoalele comerciale. cu examen de maturitate. care poşede afară de l. română l. magiară şi germăună în scris şi vorbire. pecum şi exerciţiu în scrierea cu maşina, caută condiţiune la vre-un institut românesc sau în vre-o cancelărie. sau altă ocupaţiune corepunzătoare pe lângă pretensiuni modeste. Adresa: „Lugos, Vetterani utca. 8 sz. M. G.“

Masa studenţilor. Primum următoarele şire: „Mult On. Die Redactor! În ziarul „Unirea“ Nr. 35. privitor la afirmarea. că eu aşi fi dat singur 504 cor. în favorul fondului pentru masa studenţilor săraci. s'a făcut o eroare în cât în acea sumă sunt şi 54 cor. colectate de mine, şi eroarea vine de acolo, că lista de contribuire am trimis-o Dlui director gimnazial. Din listă să vede că am contribuit numai 450 cor., şi din aceasta sumă 72 cor. li-am contribuit şi eu ca ori care muritor. în scopul mesei studenţilor, iar restul de 378 cor. mi-am ţinut de datorie să-l plătesc; căci în anul 1862 murind Mănasia Costin din Asinip. a rămas vacant un stipendiu „Ramonţian“ de 63 fl. şi fiind-că şi eu eram student în drept la

Academia reg. din Sibiu. Venerabilul Consistor mi-l'a acordat mie. şi l'am folosit până în 30 Iunie 1865. deci trei ani. Acest stipendiu şi puşin ajutor de a casă, m'au făcut avocat. căci a putut rămâne la Academie 4 ani de zile. Şi având în vedere. că eu de ne atunci am cugetat. că cu ajutorul lui Dumnezeu voiu resolăti acel stipendiu. spre vre-un scop filantropic. ajutându-mi bunul Dumnezeu, l'am respătit în favorul celui mai nobil scop: „Fondului pentru masa studenţilor săraci dela gimnaziul gr-cat. din Blaj“. În fine observ. că cuvintele din mandatul postal: doresc din inimă mult spor. şi tot aşa imitatori, le-am zis ca alusiune la toţi stipendiştii, cari au căpătat ajutoare din ori ce fond, să-şi ţină de datorinţă. să respătească acel ajutor. spre vre-un scop filantropic românesc. Cluj. la 6 Sept. 1905. — *M. Bontescu*, avocat în Hatăg.

Sfântire de steag. Corul gr-cat. din Timişoara sub protecţiunea Preastimatei Doamne Iulia Mureşan născ. Conetca. preoteasă gr-cat. din Ghilad ca Naşă. aranjază Duminecă. în 17 Sept. n. 1905 *festivitatea sfântirei flamurei* împrennată cu concert de promenadă. concert festiv şi dans.

Pacea între Rusia şi Iaponia s'a închiat. 19 lovituri de tun au anunţat subscrierea tractatului din partea delegaţilor statelor beligerante. Rusia recunoaşte poziţia predominantă a Iaponiei în Corea. îi cedează peninsula Liaotung împreună cu Port-Arthur şi Dalny. apoi calea ferată orientală spre sud de Kvandenzi. pecum şi concesii avute în Corea. În sfârşit îi cedează partea de sud a insulei Sachalin cu condiţia. că nici una dintre puteri să n'ăivă dreptul a ridica fortificaţii în insulă. Iaponia a mai obţinut dreptul de pescărit pe coastele răsăritene a Siberiei. Amădone puterile vor evacua Mançuria. care se va reda Chinei. De restituirea speselor de răboiu nu se pomeneste nimic în acest tractat. Se asigură. că asupra chestiunii acesteia ar esista un punct secret.

Posta redacţiunii.

E. C. Când va fi loc, cu puşine modificări.
V. C. În anul viitor, sperăm să-i facem loc.
D. C. Încă n'am ajuns să cetim articolul trimis. Vă vom aviza.
V. M. Ideia e bună, schimbând cele de schimbat se va publica.
V. P. Va urma.
Misiuni populare. Regretăm că imbulziţi de material, n'am putut publica rapoartele trimise.
A. C. — I. M. Acelaş răspuns, ca mai sus.
S. G. Prea aspru ne scri frate, şti bine că „Unirea“ apare numai odată pe săptămână, şi aştepti să publicăm rapoarte pe lung şi pe lat. Nu se poate!
Mulţumite şi Dări de samă mai pot aştepta.

AVIZ!

Prin aceasta aduc la cunoştinţă On. Public că cu ziua de 15 Sept. a. c. imi voiu schimba locuinţa în strada Tipografiei în casele de sub Nr. 169 unde a fost cândva hotel „Coroana“.

Sperez că şi mai departe On. P. mă va sprijini cu binevoitoarele comande, promiţând, că voi fi prompt în execuţie şi modest în preţuri.

Cu stimă:

Nicolau Baciu,
pantofar.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Suflete curate.

— Povestire originală a „Unirei“.

(Continuare)

6.

— „Bine cumnată, eu îs curator, după cum ști bine, pot să ajung ușor la pecetea parohiei. Știu să subscriu pe popa așa de nieri el nu ar cunoaște că nu-i de mâna lui. De 20 de ani îs curator, și despre asta una te pot asigura. — Dar ce vom face noi cu banii scoși“

— „Cum poți întreba așa ceva? Banii când se va porni cercetare, va trebui să se găsească la preot undeva, vom afla noi vr'un loc.“

— „Foarte bine îi duc eu în trei zile. Cum și prin cine nu mă mai întreba.“

Notărășița se duse pe deplin mulțumită. În după amiaza aceea a fost bună cu toată lumea, chiar și cu notarul, care nu se putea mira destul, ce o apucasă pe soția sa de s'a schimbat așa deodată.

* * *

După câteva zile însă, — turnul nu era încă terminat — prinsă a să lăți svonul mai întâi prin crișme, apoi printre femeile satului, că popa ar fi scos pe supt ascuns 6 mii de zloți din banii bisericii. Oamenii de cinste clătinau neîncredzătorii din cap, și nu puneau samă pe acestea scornituri băbești. Dar vorbele rele nu voiau să conțenească, dimpotrivă să povestea furtul cu multe amănunte. Pe bătrânul Toader clopotarul îl întrebă chiar un oficiant dela bancă din oraș, că ce vreu să facă cu celea 6 mii ce le-a scos preotul, printr'un mare întreprinzător, care spunea că-i un pictor din capităla. — Clopotarul remasă crucit, nu spusă taina decât la câți-va bătrâni de-a bisericii. Aceștia cu inimile curate și deschise, merseră ată la popa, și-i spusă ră toate cele auzite. — Marinescu crezu că glumesc sfetnicii săi cătu-s de bătrâni, dar ei spunea că nu glumesc.

— „Dacă mă credeți hoț îmi pare foarte rău“

— „Vai de noi părinte, cum să credem noi așa ceva. Dar poate să fie la mijloc un păcat părinte, un mare păcat. A fi vrând cineva să-și bată joc de cinstea dtale, părinte, dacă e drept, alta ce poate să fie“

— „Bine dragii mei. Mergeți la bancă și întrebați, și dacă se va adeveri lucrul acesta, eu a doua zi îmi las moșia toată ce o am pentru banii aceia și a doua zi plec din sat.“

— „Nu mai vorbi minuni sfinția ta. Cum să te duci dela noi? Îți spunem că nu credem să fi de vină“

Dupăce eșiră bătrânii făgăduind că încă a doua zi vor ști tot chiar dela bancă, preotul rămasă pe gânduri. — Cine să scoată veștile acestea rele? Preuteasa și Sabina remaseră înmărmurite.

„Doamne, oare va fi auzit de lucrul acesta și doctorul?“ Și-i veniau călduri înădușitoare. — Ce va zice el? Ce va crede despre familia lor? Va mai veni vr'odată pe la ei?

Doctorul știa într'adevăr, căci știa aproape întreg orașul. Notărășița și judele să îngrijiră ca vestea să se lătasă cât mai în grabă. — Dar Ionescu nu putea să creadă. Nici un singur gând rău nu i s'a născut, pe când mai înainte când a primit epistola destăinuitoare dela un necunoscut a crezut din adâncul sufletului. Atunci i să păru că presimți el mai de mult, că nu-i lucru de tot curat în familia notarului. La preotul el însă nu a aflat decât curățenie de suflet și simțăminte nobile. Adevărate inime de aur, adevărate suflete curate. — Și doctorul începă să bănuiască, el înaintea ori căruia altul, cine să fie iscoditorul acestei tâlhării, de a trage în noroiu cinstea curată ca aurul al unui slujitor model a Domnului.

Ghăci și simțemintele ce vor stăpâni acum inima Sabinei, și se îngrozi. Când se cugetă la chinurile, la rușinea ce va mușca din inima acestei fete, o ură mare, un dor de răzbunare prindea rădăcini în sufletul său față de cei ce făcără aceasta fărădelege.

O scurtă scrisoare trebuia să se nască.

Iubite dle Marinescu!

„Inimile lăse se vede că nu pot suferi pe celea nobile, și ar voi să le vadă într'un rând cu ele. De aceea eu nu mă mir de loc că nu am putut să sufer nici cinstea dăsvârșită din familia dtale. Ca ori ce om cinstit eu nu cred o iotă din tot ceea ce să sonește. Și simțămintele mele față de familia Dtale întregă, sunt tot așa de curate ca și mai înainte.“

* * *

Bătrânii cari merseră la bancă, remaseră impetriti când văzură, că într'adevăr s'au scos 6 mii de floreni. Fără să zică un cuvânt se întoarseră triști și abătuți, și merseră deadreptul la popa.

„Părinte noi credem că Dta ai un dujman mai negru decât dracul. Ce să zvoneste e adevărat.“

Marinescu sări ca mușcat de șarpe: *abia acuma își adusă aminte că biletul de depuneri e la el.* În cinstea lui dăsvârșită, nu se simți până acum dator să cerce nimic.

Descuie repede dulapu, scoate biletul. Șase mii de floreni scoși. Subscrierea lui. Sigilul parohiei. — Galban ca moartea îl arată sfetnicilor.

Aceștia nu putură să spună o vorbă legănată. Clopotarul când să plece zise iar: „Părinte noi credem că Dta ai un dujman mai negru decât dracul“.

Preuteasa și fata s'au pus să moară, nici alta, în desnădăjduirea lor. — Preotul scris repede un bilet doctorului. „Libelul de depuneri ce să păstrează la mine spune că s'au scos 6 mii floreni, semnatura mea, Sigilul parohial. — Cred că îmi vor licita cât de îngrabă moșia. Și eu nu-s vinovat absolut cu nimica. Nu știu cine să fi pus treaba asta la cale.“

În timpul asta satul fierbea. Notărășița și judele într'ascuns sumuțau pe oameni, așa că erau acum peste sută, cari spuneau în gura mare că popa lor e un farisău și șarlatan, și tot din banii bisericii și-a agonisit și averea care o are. — Aceștia spuneau hotarit că trebuie să se facă cercetare, banii la popa trebuie să fie, căci în timp așa de scurt, nu se putea să-i fi făcut mere pere.

Notarul la început nu se învoi. Nu cuteza să atace în ce avea mai scump pe un om, pe care îl cunoștea de o cinste dăsvârșită. — Femeia îi răgnea în urechi ca o nebună: „Om ești tu ma. Funcționar ești tu? Așa îți faci datorința?“ — Femeia să să-i vorbească lui de datorința! Din când în când notarul trăsărea cu capul înmormântat în protocoalele și ziarele mari. O presimțire urată îi incolțea din când în când sufletul: Nu a pus oare femeia sa la cale fapta asta rușinoasă?

În sfârșit trebui să se învoiască la o cercetare la casa preotului. Era joi când a subscris încunoștințarea și pe Sâmbătă aveau să cerceteze.

Preotul încunoștință și despre asta pe doctorul, care îi asigura că el nu va crede nici odată în clevetirile acestea.

Sâmbătă dimineața căruța doctorului trecea ca fulgerul pe lângă casa notarului. Notărășița răsă pli a de răutate: „Știu că mai mult nu ai să mergi.“

Ionescu era să nu mai cunoască pe preuteasa, iar când întâlni ochi plânși a Sabinei și obraji palizi, îi veni să strige de durere. — Le-a mângăiat cu vorbele celea mai curate și mai dulci, dar durerea mare de care erau stăpânite nu o putea alunga.

În sfârșit comisia veni. — Bătrânii Marți în săptămâna aceea a fost la bancă de s'au încredințat. De atunci afară de coratorul și de crăznic nime nu mai dasă pe la el.

Marinescu scoasă biletul și îl prezentă.

— „Aici se spune, că eu aș fi scos 6 mii fl. E și subscrierea mea și sigilul parohial. Dar eu vă spun hotarit, și pe aceasta sunt gata să jur ori și când: că nici de subscris nu am subscris eu, nici sigilul nu eu l'am pus, nici n'am fost la bancă și nici cei 6 mi fl. în casă la mine nu au intrat.“

Toate cercetările fură zădarnice. Nu-s și nu-s, și nu puteau fi. Nevesta și fata rămaseră într'altă chile, zdrobite de o așa rușine.

Când să ese comisia curatorul, fratele notarului zise: „Iată aici e lăduța asta de fer în care pun oamenii crețari Dumineca. Aci nu pot fi, numai cât să nu ne spună în față cineva că n'am cercetat bine.“

Crăznicul Toma care, după un obicei vechiu, numai de când Marinescu e preot la ei, — aducea în toată dumineca după liturghie lădița la popa, știindu-o aci în loc mai sigur decât în biserică, și pe care apoi Duminecă dimineața iar o ducea, — zimbl pe supt mustăți. Știa el bine că aicia nu puteau să fie mai mult decât vr-o 3 zloți în crețari. Și apoi cheia e la el, iar pe deasupra numai cruceri și coroane pot intra. (Va urma.)

Prestanța și foloasele sfântului Sacrament a Casătoriei față cu căsătoria civilă și concubinată.

(Continuare.)

Oh! Sfântă taină a căsătoriei! așezată și întărită prin darul, prezența și sfințenia Mântuitorului nostru Isus Christos; oh! Sacrament sfânt și cel mai abundent a salvatorului divin, binecuvântat să fi, urmat și îmbrățoat să fi în totdeauna spre a Domnului mărirea și a noastră creștinească prosperare! Oh legătură sfântă și mai puternică ca „ferul“, mai înflorită ca vearga lui Aron, binecuvântată să fi în toate efectele tale și blăstămat să fie tot ce te desprețuiește, părăsește în mod perfid și sacrileg și tot ce te bajocorește, conform enunțierii Concidiului Tridentin: „Dacă cineva ar zice, că căsătoria nu este unul din cele șapte sacramente așezate de Domnul nostru Isus Christos, ci de oameni, și că nu dă dar dela Dumnezeu, blăstămat să fie“ (Sessio 24).

Despre sfânta taină a căsătoriei, înțeleg mai e neasemenat prestanță și superioară căsătoriei civile și a orice concubinată și înțeleg e totdeodată Sacrament însă spiritual și unicul mijloc salutar de conștințuire, susținere și prosperare familiară și socială pentru părechile omeniești și pentru societatea omeniească, înțeleg „Dumnezeu între marginile legii Sale așa a binevoit“: doresc la încrederea M. O. Dni în Christos confrăți preoți a vorbi și până atunci am onoare a și cere indulgența și binevoitoarea atențiune frățească.

Păstorul sufletesc suprem, Salvatorul lumii, voește, ca întreaga omenie să fie o turmă sufletească sub un Păstor, carele-și „cunoaște oile sale“ și „oile cunosc versul Lui“ „și tot cine nu intră pe ușă în staulul oilor“, „ci pe airea, nu este păstoriu“, ci „fur și tâlharu“. „Eu sunt ușă“ zice ulterior Mântuitorul, „prin mine de va intra cineva, se va mântui și pășune va afla“. Adecă cine voește a se feriți, fără scutul și conducerea Păstorului ceresc și fără să între pe ușă în staulul oilor, adecă, cine ignorează așezămintele Lui, desprețuiește biserica Lui, nu se va mântui, nu se va feriți cu adevărat nici pe acest pământ, nici în viața viitoare.

„Ierusalime, Ierusalime! de câteori am voit, să adun tii tăi, precum și-a adunat cloșca puii săi sub aripile sale și tu nu ai voit“ zice Mântuitorul în zelul său divin, în lupta sa pastorală, de a mântui sufletele oamenilor.

Au cine a vorbit, precum a vorbit Isus Christos? Au, cine a făcut minunile ce le-a făcut Isus Christos? Au, tu omenime pentruce, din ce în ce, tot mai mult voești a te subtrage, a te depărta și a scăpa de sub aripele providențiale dumnezeiești a lui Isus Christos. Au să bucura, are, dispune omenimea de un altul așa binevoitor, preasfânt și atotputernic Părinte, Păstoriu și Conducătoriu? Au ce, nu-ți place între marginile staulului Său, în sinul Bisericii Sale dreptcredincioase catolice, au nu-ți convine credința,

speranța și iubirea, dreptatea, sirguinta, munca, modestia, paciința, cumpătarea, abnegarea, curăția și deviza: „Ce este a lui Dumnezeu, dați lui Dumnezeu, ce este a împăratului dați împăratului?“ „De vrei să te mântuiești ține poruncile lui Dumnezeu“; „De vrei să fi perfect, vinde tot ce ai și dă săracilor și vină după mine;“ „Numai acela seceră binecuvântare, cine seamănă binecuvântare“ (S. Paul ap. II. Corinteni 9. 6). „Multe fapte bune v-am arătat dela Tatăl, dintre acelea pentru care, voiți a mă bate cu petri“ (Ioan 10. 32.) „Cu acestea răsplățiți Domnului, popor nebun?“ (V. Moise 32. 6.) „Ce Dumnezeu a împreunat omul să nu despartă“ (Matein 19. 6.) Între mijloacele darului divin, se pune la dispozițiune și Sfânta taină a căsătoriei, cu darul sântitor, ca sacrament și legătură indisolubilă până la moarte. Au există societate mai perfectă, mai salutară și mai folositoare ca societatea creștinilor catolici, cari cred aceleași învățături, aceleași taine sub un cap văzut, Pontificele Roman și Episcopii supuși aceluia — ca Biserica lui Christos?

Oh tu sfântă, dreptcredincioasă Biserica catolică, fundată de Salvatorul cât de minunată, prestanță și folositoare ești, cât de mântuitoare ești tu în „unitatea“, în „sfințenie“, în „catolicitatea“ și „apostolitatea“ ta. Puterea ta centripetală, urmată de bună voe, credința și faptele noastre exclusiv bune, ne trag prin Fiul la Tatăl ceresc, prin Biserica ta Christoasă, prevenim la liman, la fericiere, îndestulare vremelnică și externă; prin sfința ta Taina Căsătoriei, părechile singurate catolice petrec pe acest pământ, sub păstoriarea Ta, în staulul Tău, în darul tău, în pacea Ta, în liniște, în tigneală, în îndestulare, în credință, în bucurie sub scutulși paza Domnului. Pânăce, cari pe Tine și Biserica ta nu o primesc, nu-o asculta, se pot numi creștini, dar nu sunt creștini adevărați; se pot lăuda a fi îndestulți, fericiți dar aivea nu sunt, că sabia lui Damocle, e deasupra lor; sângele Lui, asupra voastră și a fiilor voștri că ați vândut sânge nevinovat. „Cine se lapadă de mine, se lapadă, de acela care m-a trimis“. Ziceți, că iubiți „libertatea conștiinții“, „independința“, „frățietatea“; în faptă însă Dumnezeu nostru este Bach, zeita voastră e Juno, iar Biserica voastră este desfrâmul vieții private și publice, staulul murdar al fărădelegilor; viața voastră familiară este un mic „vulcan“.

Precum aflăm în toată splendoarea și nobleța salutare și folositoare, ca și caracteristice în mod exclusiv, cele patru note — în sfânta noastră Biserica: unitatea sfințenia, catolicitatea și apostolicitatea — în general, așa în special se află acelea în fiecare sfântă Taină, orândnită de Domnul nostru Isus Christos și așa și în sfânta taină a Căsătoriei, ca note esențiale, cu atât mai vărtos, că-i legătură sfântă sacramentală, Sacramentul Cununiei, e sămnuț legăturii dintre Christos și Biserica Lui.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut.

Dr. Aurel Cosma: **Ocna la 26 Ianuarie 1905.** Lupta partidului național român și datele referitoare la alegerea de deputat dietal. Acesta e titlul complet a broșurii cari povestește istoricul alegerii de deputat dela Ocna, și era, credem noi de dorit, dacă toți deputații noștri ar fi publicat astfel de broșuri, ar fi fost un material bun pentru istoria luptelor noastre politice.

Biblioteca „Foi poporului“ Nr. 5: **Din trecutul omeniei. Ulise, regele din Ithaca,** pevestire istorică de Silvestru Moldovan, Sibiu 1905. 62 pag. prețul 20 fil.

— Nr. 6. **Răs și vesălie (anecdote și glume)** pag. 64 prețul 20 fil

Dr. Beke Manó: **Aritmetică pentru școalele medii,** prelucrată de Aurel Ciortea, editura librăriei Ciurcu, Brassó 1905 prețul 3 cor. În acest manual di Ciortea introduce o terminologie română în locul celei latine așa scrie: adunare, scădere, cât, descăzut, scăzător, ș. a.

Nicolae Dobrescu: **Fragmente privitoare la istoria bisericii române.** Budapesta 1905. pag. 83 prețul cor. 1.20. Parte însămnată din articlii aceștia au apărut în ziare („Luceafărul“) altele sunt inedite, peste tot ele sunt de interes pentru cei ce doresc să cunoască trecutul bisericii românești.

A. Frățilă: **Sensul și întrebuințarea prepozițiilor în limba română.** Galați 1905 pag. 67 prețul 1 cor. Se ocupă deocamdată cu prepozițiunile: spre, pre-pe, preste- peste, pentru, prin, printre și despre.

„Sămănătorul“ Revistă Literară. Anul IV. Nr. 34. N. Iorga. — Serbările din Sibiu. Ecaterina Pitiș. — În zadar. Rămâi cu bine. Dor. (poezie). M. Sadoveanu. — Floarea-Ofilită (roman). X. — Cugetări. N. Iorga. — Cronică. Numărul 20 bani.

N. Iorga: **Istoria Românilor în chipuri și în iccane.** București 1905 pag. 222 prețul 2.50 cor.

Vasile Cârlova studiu istoric-literar de Dr. I. Rațiu prof. 8° 1905. — Această carte din punct de vedere literar are un proț de netăgăduit intru cât scoate din negura trecutului pe poetul tinăr, care face trecerea dela poezia veche la poezia nouă. — Studiul este urmat și de poeziile lui lui Vasile Cârlova dintre, cari unele nu erau cunoscute publicului. Cartea are în frunte portretul poetului. Ca esecuție face cinste Topografiei seminariale din Blaj. — O recomandam tuturor. Costă 1 cor. Se află de vânzare la Librăria semin. din Blaj.

ACATISTUL MIC,

sau carte ce cuprinde în sine
rugăciuni cătră Preasf. Năs-
cătoare de Dumnezeu leg. 24 fil.

Editor și redactor răspunzător:

Aurel C. Domșa.

Cărți ce să pot căpăta în Librăria Seminarială:

Floricele de câmp, de A. C. Domsa . . .	1.—
Cânteco, Sabo	1.—
Visuri trecute. Ciura	1.—
Studii și Biografii. Dr. I. Rațiu . . .	2.—
Geniu pustiu, Eminescu	2.—
Drumuri și orașe, Iorga	2:50
Poesii de Alexandri.	3.—
Teatru I. II. Alexandri & 1.50	3.—
Vers și proză Alexandrescu	1:25
Novela A. Brătescu-Voinesci	1:50
Liter. pop. Eminescu.	1:50
Clocoli N. Filimon	1:50
Legende și basme Ispirescu.	1:50
Povești, I. Creangă	1:50
Vorbe înțelepte A. Popoviciu.	1:50
Vatra Părăsita Slavici	2.—
Din Bătrâni	2:50
Eminescu și Coșbuc de Alexandru Ciura.	1.—
Limba Română poporană și Dia- lectul Sicilian, de Alesiu Viciu	1.60
Ierarhia Românilor din Ardeal și Un- garia de Dr. Augustin Bunca, Prețul 3 cor. Biblioteca Minervei 22 nr. fie care număr 15 fil.	

Julius Erös.Sibiu (Nagyszeben) strada
Cisnădiei 3.Tot felul de oroloage, juvaere din aur și
argint, — tăcămuri din argint, recuise
de aur și argint pentru biserici.

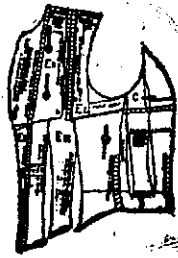
Cel mai mare deposit din Ardeal

Mare deposit de sticle măritoare,
ocheane și binocleComandele se esecută numai
pe lângă rambursă.

Reparările se esecută prompt și eftin.

Cumpăr eventual schimb cu cel mai
mare preț curent obiecte vechi de aur
și argint și petri scumpe.La cerere trimit franco și gratis
Prețcurent ilustrat.Nr. 3016. F. Orologiu cilindru re-
montoir din argint, cu acoperișuri
duple de o construcție puternică și trai-
nică, costă 7:50 coroane.

(5) 9-52

marca fabricol

De mare însemnătate pentru Dame!Fie care P. S. Dómnă își pôte însa-și pregăti
cu o urință de neînchipuit

talia sa după orî ce modă

cu ajutoriul aparatului de croit talie pentru dame

inventat de **Anton Guschelbauer**. A fost censurat de academie.
și poșede nenumărate scrisori de recunoscință.

Iși are patenta și e scutit prin lege în tóte statele culte.

Prețul unui aparat e 3 cor. franco rambursat.

Se caută agenți

Prospecte să trimit la cerere gratis

Cu tóta stima:

Antal Guschelbauer.

Sopron.

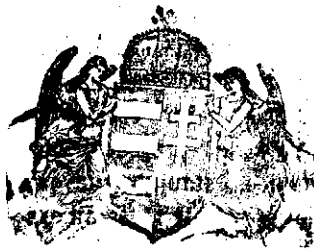
17 (39-52)

La esposiținea milenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și fabrica de scaune de fer
— pentru clopote a lui —**Antoniu Novotny**

— în Timișóra-Fabric —

(22) 35-52

dată ce clopotele sînt bătute de o lature pria aceea ce sînt mântuite
de crepare. — Cu deosebire recomand

— clopotele găurite —

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sînt provédute
în partea superióră — ca violina — cu găuri după figura S și pentru
aceea aș un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut
și cu vibrarea mai voluminósă, de cât cele de sistem vechiú, așa,
câ un clopot patentat de 327 kg. este egal în tonul unui clopot
de 461 kg. făcut după sistemul vechiú. Mai de parte se re
comandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător,
— spre preadjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer
bătut — ca și spre turnarea de tóce de metal.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

